

จะทราบได้อย่างไรว่าลูกหูตึง หูหนวก บกพร่องทางการได้ยิน

ศูนย์ : ศูนย์โสต ศอ นาสิก

บทความโดยแพทย์ : พญ. จุฑามาส สุวัฒน์ภักดี

หูเสียเป็นอาการอย่างหนึ่งของผู้ที่ปัญหาการได้ยินผิดปกติซึ่งจะพบว่ามีอาการหูอื้อ หูตึง (ได้ยินเสียงไม่ชัดเจนหรือฟังไม่รู้
หรือหูหนวก (ฟังไม่ได้ยินเสียง) ซึ่งการได้ยิน ถือเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญของการพูด ดังนั้น
หากมีการได้ยินที่ผิดปกติหรือบกพร่องทางการได้ยินก็จะทำให้มีปัญหาในการสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นในเด็กเล็ก
จะทำให้เด็กมีปัญหาพูดช้าและมีผลเสียต่อความสามารถในการเรียนรู้ ความจำ พฤติกรรมและการพัฒนาทางอารมณ์และ

หูตึงพบได้บ่อยแค่ไหน?

หูตึงเป็นภาวะที่พบได้บ่อยและทั่วโลกพบได้พอๆ กันทารกแรกเกิด 1,000 คน จะมีทารกแรกเกิดที่หูเสียประมาณ 1-3 คน และพบได้มากขึ้นเป็น 10-20 เท่าในทารกแรกเกิดที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการได้ยินบกพร่องรวมด้วย

อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอาการหูตึง?

สาเหตุของอาการหูตึง ได้แก่ การถ่ายทอดทางพันธุกรรม ความผิดปกติของหู ใบหน้าและศีรษะแต่กำเนิด การติดเชื้อหัดเยื่อไขกระดูกในระหว่างการจัดครรภ์ ภาวะขาดอากาศระหว่างคลอดและการติดเชื้อหลังคลอด ได้รับยาหรือสารบางอย่างที่มีพิษต่อยาเส้นประสาทและสารระเหย สุรา อุบัติเหตุที่ศีรษะ การติดเชื้อหัดคางทูม หูชั้นกลางหรือหูชั้นในอักเสบ เยื่อหุ้มสมองอักเสบไขสันหลัง เป็นต้น

จะสังเกตได้อย่างไร?

เนื่องจากความพิการทางการได้ยินโดยส่วนใหญ่เป็นความพิการชนิดซ่อนเร้น โดยทั่วไปจึงไม่พบความผิดปกติของร่างกายยกเว้นในบางรายที่มีความผิดปกติของหู ใบหน้าและศีรษะตั้งแต่เกิดรวมด้วย จึงต้องอาศัยการประเมินปัจจัยเสี่ยง อาการหูเสียและสังเกตการตอบสนองต่อเสียง เช่น เรียกไม่หัน ร้องไห้ไววายเสียงดัง ตีอมากกว่าปกติหรือมีปัญหาพูดช้าหรือพูดไม่ชัด เป็นต้น

การตรวจการได้ยินอย่างไร?

แพทย์จะทำการซักประวัติและตรวจร่างกายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจหู จากนั้นจะทดสอบการได้ยินโดยใช้เครื่องตรวจการได้ยินในปัจจุบันมีเทคโนโลยีใหม่ที่สามารถทำการตรวจคัดกรองการได้ยินเนื่องจากทำได้ง่าย รวดเร็วและปลอดภัยไม่ทำให้เกิดอาการเจ็บปวด หากพบว่ามีเสียงผิดปกติจึงจะทำการวินิจฉัยและตรวจต่อไปเพื่อหาระดับการได้ยินด้วยเครื่องตรวจคลื่นสมองที่เกี่ยวข้องกับกา ทำให้ทราบได้ว่าทารกมีความผิดปกติของการได้ยินอยู่ในระดับใด หูตึงเล็กน้อย ปานกลาง รุนแรง หรือหูหนวก

มีทางรักษาให้หายได้หรือไม่?

การรักษาอาการหูหนวก หูตึงให้หายขึ้นอยู่กับสาเหตุ หากเกิดจากโรคของหูชั้นนอกและหูชั้นกลางสามารถรักษาได้ด้วยยา แต่หากเกิดจากโรคของหูชั้นในหรือประสาทหูแล้ว การรักษามี 2 ทางเลือก คือ

1. การผ่าตัดฝังประสาทหูเทียม
2. การฟื้นฟูสมรรถภาพ การได้ยินด้วยเครื่องช่วยฟังซึ่งจะทำหน้าที่ในการขยายเสียงที่เข้าสู่หูให้มีความดังมากพอที่จะได้ยิน

เครื่องช่วยฟังเป็นอุปกรณ์ขยายเสียงที่มีประสิทธิภาพสูง และมีกลไกที่สามารถปรับแต่งคุณภาพเสียงให้เหมาะกับการได้ยินของแต่ละบุคคลได้ การใช้เครื่องช่วยฟังจะไม่ทำให้ประสาทหูเสื่อมเพิ่มขึ้น

เมื่อใส่เครื่องช่วยฟังผู้ปกครองควรจะต้องเรียนรู้วิธีการดูแลรักษาเครื่อง เพื่อกระตุ้นให้เด็กใส่เครื่องช่วยฟังตลอดเวลาที่ตื่น ทำให้เด็กคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมที่มีเสียง นอกจากนี้จำเป็นจะต้องพาเด็กมารับการฝึกจำแนกเสียงและฝึกพูดเป็นระยะๆ

อนาคตของเด็กหูตึงจะเป็นอย่างไร?

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กหูตึงที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยและรักษาก่อนอายุครบ 6 เดือน จะมีความสามารถในการพูดและการใช้ภาษาใกล้เคียงกับเด็กปกติ การที่เด็กหูตึงจะพูดได้หรือไม่ จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจและการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองเป็นหลัก นักแก้ไขการพูดที่ประจำโรงพยาบาลจะให้คำปรึกษา และแนะนำวิธีการฝึกที่ถูกตองให้แก่ผู้ปกครองเพื่อนำไปปฏิบัติที่บ้าน เมื่อเด็กสามารถพูดได้ ก็จะสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติ และสามารถเรียนจนถึงระดับมหาวิทยาลัยได้ แต่หากเด็กไม่ได้รับการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพหลัง 7 ปีไปแล้ว สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการได้ยินจะเสียความสามารถในการทำงานไป แม้ว่าใส่เครื่องช่วยฟังในภายหลังก็ไม่สามารถจำแนก ทำให้เด็กพูดไม่ได้ถึงขั้นหูหนวก และจำเป็นต้องเข้าโรงเรียนสำหรับผู้พิการทางการได้ยินเพื่อฝึกภาษามือ ซึ่งจะมีผลทำให้เด็กเสียโอกาสที่จะได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่าการศึกษาระดับพื้นฐาน และมีผลต่อความสามารถในการประกอบอาชีพต่อไป

เมื่อไรจึงควรพาเด็กไปตรวจ

ผู้ปกครองควรพาเด็กไปพบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหู คอ จมูก ทันทีที่สงสัยว่าเด็กมีการได้ยินบกพร่อง หรือพัฒนาการช้า หรือมีปัจจัยเสี่ยงต่อการหูหนวก ดังต่อไปนี้

1. ประวัติครอบครัวหรือมีญาติที่มีเด็กหูหนวกหรือเป็นใบ้ แต่กำเนิด
2. มีความผิดปกติของศีรษะและใบหน้า โดยเฉพาะการผิดปกติของใบหูและช่องหู
3. มีประวัติการติดเชื้อหัดเยอรมัน ซิฟิลิส ไซสุกใส ตั้งแต่ในครรภ์
4. มารดาสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ติดยาเสพติดหรือสารระเหยในระหว่างตั้งครรภ์
5. มีการเจ็บป่วย หรือจำเป็นต้องได้รับการรักษาในหออภิบาลวิกฤตทารกแรกคลอดนานเกิน 48 ชั่วโมง
6. มีประวัติเจ็บป่วยที่สำคัญในช่วงแรกเกิดจนถึงอายุ 28 วัน เช่น ตัวเหลืองจนได้รับการเปลี่ยนถ่ายเลือด หรือมีปัญหาจนต้องได้รับการใส่เครื่องช่วยหายใจ เป็นต้น
7. มีประวัติได้รับอุบัติเหตุที่ศีรษะ
8. มีประวัติการติดเชื้อที่ทำให้หูหนวกได้ เช่น หัดคางทูม เยื่อหุ้มสมองอักเสบ และไขสันหลังอักเสบ เป็นต้น
9. มีประวัติเจ็บป่วยด้วยโรคหูชั้นกลางอักเสบเฉียบพลันบ่อยๆ หรือมีน้ำในหูชั้นกลางติดต่อกันอย่างน้อย 3 เดือน
10. อายุน้อยกว่า 6 เดือน แต่ไม่สะดุ้งตกใจเวลามีเสียงดัง ไม่หันศีรษะหาเสียง ไม่หยุดร้องเมื่อได้ยินเสียงปลอมไม่เล่นน้ำ หรือไม่ส่งเสียงฮือฮา
11. อายุระหว่าง 6 เดือน 1 ปี ไม่ตอบสนองต่อเสียงเรียกชื่อไม่หันไม่เข้าใจคำสั่งง่ายๆ
12. อายุระหว่าง 1-2 ปี แต่ยังไม่สามารถพูดคำที่มีความหมายได้ หรือพูดได้น้อยกว่า 20 คำ ไม่ตอบสนองต่อเสียง แต่ปัจจุบัน

สามารถตรวจวัดการได้ยินได้ตั้งแต่เด็กเกิดได้เพียง 1 วันเท่านั้น